

Tillaga til þingsályktunar

um staðfestingu viðbótarsamnings við Norður-Atlantshafssamninginn um aðild Svartfjallalands (Montenegró).

(Lögð fyrir Alþingi á 145. löggjafarþingi 2015–2016.)

Alþingi ályktar að heimila ríkisstjórninni að staðfesta fyrir Íslands hönd viðbótarsamning við Norður-Atlantshafssamninginn um aðild Svartfjallalands (Montenegró) sem gerður var í Brussel 19. maí 2016.

Athugasemdir við þingsályktunartillögu þessa.

Með þingsályktunartillögu þessari er leitað heimildar Alþingis til staðfestingar á viðbótarsamningi við Norður-Atlantshafssamninginn frá 4. apríl 1949 um aðild Lýðveldisins Svartfjallalands sem gerður var í Brussel 19. maí 2016. Viðbótarsamningurinn er prentaður sem fylgiskjal með tillögu þessari.

Hér á eftir er gerð stutt grein fyrir helstu efnisatriðum viðbótarsamningsins, ásamt aðdraganda hans og þýðingu.

Helstu efnisatriði.

Samkvæmt 1. gr. viðbótarsamningsins skal framkvæmdastjóri Atlantshafsbandalagsins bjóða ríkisstjórn Svartfjallalands að gerast aðili að Norður-Atlantshafssamningnum þegar viðbótarsamningurinn hefur öðlast gildi. Kveðið er á um að hvert ríki verði aðili að Norður-Atlantshafssamningnum þann dag sem það afhendir ríkisstjórn Bandaríkjanna aðildarskjal sitt skv. 10. gr. Norður-Atlantshafssamningsins.

Í 2. gr. viðbótarsamningsins er kveðið á um að hann öðlist gildi þegar allir aðilar Norður-Atlantshafssamningsins hafa tilkynnt ríkisstjórn Bandaríkjanna um staðfestingu sína á honum. Ríkisstjórn Bandaríkjanna er sem vörsluaðila viðbótarsamninganna gert að tilkynna öllum aðilum Norður-Atlantshafssamningsins hvenær henni berst hver einstök tilkynning um staðfestingu, svo og hvenær viðbótarsamningurinn öðlast gildi.

Í 3. gr. kemur fram að viðbótarsamningurinn, sem gerður er á ensku og frönsku þannig að báðir textar eru jafngildir, skuli varðveittur í skjalasafni ríkisstjórnar Bandaríkjanna.

Aðdragandi og þýðing.

Í 10. gr. Norður-Atlantshafssamningsins, sem undirritaður var í Washington D.C. 4. apríl 1949, segir m.a. að aðilar geti samþykkt samhljóða að bjóða öðrum ríkjum í Evrópu aðild að samningnum, enda stuðli það að framgangi meginreglna hans og eflingu öryggis á gildis-

svæði hans. Á grundvelli þessa ákvæðis var Grikklandi og Tyrklandi veitt aðild að samningnum árið 1951, Sambandslýðveldinu Þýskalandi árið 1954 og Spáni árið 1982.

Í kjölfar þeirra miklu breytinga, sem áttu sér stað í evrópskum öryggismálum með upplausn Sovétríkjanna og Varsjárbandalagsins og sameiningu Þýskalands, hófst hröð aðlögun Atlantshafsbandalagsins að breyttum aðstæðum og fjölþættari viðfangsefnum. Bandalagið stofnaði m.a. Norður-Atlantshafssamstarfsráðið (NACC) og Friðarsamstarfið (PfP) sem fljótlega leiddi til viðtæks samstarfs við Evrópuríki utan bandalagsins. Þessi þróun varð til þess að stjórnvöld í tólf ríkjum í Mið- og Austur-Evrópu lýstu á næstu árum yfir vilja til að fá aðild að bandalaginu.

Á leiðtogafundi Atlantshafsbandalagsins í Brussel árið 1994 var áréttað að bandalagið stæði opið nýjum aðildarríkjum. Í kjölfar þess gerði bandalagið úttekt á forsendum og markmiðum hugsanlegrar fjölgunar aðildarríkja og var hún samþykkt árið 1995. Um svipað leyti hófu fulltrúar bandalagsins viðræður við stjórnvöld í svonefndum umsóknarríkjum til að meta pólitískar og hernaðarlegar aðstæður í einstökum ríkjum á grundvelli framangreindrar úttekta.

Af hálfu Atlantshafsbandalagsins hefur ávallt verið lögð áhersla á að fyrirhuguð stækkun leiði til aukins stöðugleika og öryggis í Evrópu og komi til með að styrkja enn frekar þá lýðræðisþróun sem átt hefur sér stað í viðkomandi ríkjum. Bandalagið hefur jafnframt ítrekað að stækkunin sé eingöngu einn liður í margþættri viðleitni þess til að stuðla að auknum stöðugleika og öryggi í Evrópu. Í samræmi við það var ákveðið á vormánuðum 1997 að efla Friðarsamstarfið og stofna Evró-Atlantshafssamstarfsráðið (EAPC) sem kom í stað Norður-Atlantshafssamstarfsráðsins. Stofnsáttmáli Atlantshafsbandalagsins og Rússlands um formfast samstarf var undirritaður og þar með lagður grunnur að Samstarfsráði bandalagsins og Rússlands (PJC) sem breytt var í sameiginlegt NATO-Rússlandsráð (NRC) í Reykjavík árið 2002. Árið 1997 var einnig sett á fót Samstarfsnefnd bandalagsins og Úkraínu. Þá hefur aðlögun bandalagsins að breyttum aðstæðum haldið áfram og samstarf við ríki við Miðjarðarhaf og Persaflóa orðið til.

Á leiðtogafundi Atlantshafsbandalagsins í Madríd árið 1997 var ákveðið að bjóða Pólandi, Tékklandi og Ungverjalandi aðild að bandalaginu. Jafnframt var ítrekað að bandalagið yrði áfram opið lýðræðisríkjum í Evrópu sem gætu stuðlað að framkvæmd markmiða Norður-Atlantshafssamningsins óháð landfræðilegri legu. Viðbótarsamningar um aðild ríkjanna þriggja voru undirritaðir í Brussel í lok ársins 1997 og urðu þau formlegir aðilar að bandalaginu í mars 1999.

Á leiðtogafundi Atlantshafsbandalagsins í Prag í nóvember 2002 var ákveðið að bjóða sjö ríkjum aðild að bandalaginu: Búlgaríu, Eistlandi, Lettlandi, Litháen, Rúmeníu, Slóvakíu og Slóveníu. Voru viðbótarsamningar um aðild ríkjanna sjö undirritaðir í Brussel í mars 2003 og urðu þau formlegir aðilar að bandalaginu í mars 2004.

Á leiðtogafundi Atlantshafsbandalagsins í Búkarest 2.–4. apríl 2008 var ákveðið að bjóða Albaníu og Króatíu aðild að bandalaginu. Voru viðbótarsamningar um aðild ríkjanna undirritaðir í maí 2008 og urðu þau formlegir aðilar að bandalaginu í apríl 2009.

Svartfjallaland lýsti yfir sjálfstæði 3. júní 2006, en það var áður hluti Júgóslavíu og frá 2003 í ríkjasambandi með Serbíu (Serbía og Svartfjallaland). Ísland varð fyrsta ríkið til að viðurkenna hið nýja sjálfstæða ríki. Atlantshafsbandalagið bauð Svartfjallalandi aðild að Friðarsamstarfinu (PfP) og af aðildinni varð í desember sama ár. Á áðurnefndum leiðtogafundi í Búkarest, í apríl 2008, var Svartfjallalandi boðið til undirbúningsviðræðna um hugsanlegt aðildarferli og umbætur. Í desember 2009 samþykktu utanríkisráðherrar Atlantshafsbandalagsins að setja í gang aðgerðaáætlun til undirbúnings aðildar Svartfjallalands og

hefur verið unnið á grundvelli hennar undanfarin ár. Áætlunin miðar að því að aðstoða umsóknarríkin við undirbúning aðildar, en umsóknarríki þurfa að uppfylla ýmis pólitísk, efnahagsleg og hernaðarleg skilyrði áður en af henni getur orðið.

Í desember 2015 samþykktu utanríkisráðherrar að bjóða Svartfjallalandi inngöngu í bandalagið, enda hefði Svartfjallaland uppfyllt skilyrði aðgerðaáætlunarinnar. Aðildarviðræður stóðu frá janúar til apríl 2016. Samningur um aðild var undirritaður 19. maí sl. Ríkið mun sjálft greiða kostnað við aðlögun eigin varna að samræmdu varnarkerfi bandalagsins og er ekki gert ráð fyrir að núverandi aðildarríki þurfi að breyta eigin varnaráætlunum, auka útgjöld til varnarmála eða bera á nokkurn hátt viðbótarkostnað af inngöngu Svartfjallalands.

Fylgiskjal.

VIÐBÓTARSAMNINGUR

við Norður-Atlantshafssamninginn um aðild Svartfjallalands (Montenegró)

Aðilar að Norður-Atlantshafssamningnum, sem var undirritaður í Washington 4. apríl 1949, sem eru sannfærðir um að öryggi á Norður-Atlantshafi muni aukast samfara aðild Montenegró (Svartfjallalands) að samningnum, hafa orðið ásáttir um eftirfarandi:

1. gr.

Við gildistöku viðbótarsamnings þessa skal framkvæmdastjóri Atlantshafsbandalagsins senda ríkisstjórn Montenegró (Svartfjallalands), fyrir hönd fyrrnefndra aðila, boð um aðild að Norður-Atlantshafssamningnum. Samkvæmt 10. gr. samningsins skal Montenegró (Svartfjallaland) fá aðild þann dag þegar það afhendir ríkisstjórn Bandaríkja Ameríku skjal sitt um aðild til vörslu.

2. gr.

Viðbótarsamningur þessi öðlast gildi þegar hver og einn aðili að Norður-Atlantshafssamningnum hefur tilkynnt ríkisstjórn Bandaríkja Ameríku um að hann hafi staðfest hann. Ríkisstjórn Bandaríkja Ameríku skal tilkynna öllum aðilum að Norður-Atlantshafssamningnum um dagsetningu viðtöku hvernar slíkrar tilkynningar og um gildistöku dag viðbótarsamnings þessa.

3. gr.

Viðbótarsamningur þennan, en textar hans á ensku og frönsku eru jafngildir, skal afhenda til vörslu í skjalasafni ríkisstjórnar Bandaríkja Ameríku. Fyrrnefnd ríkisstjórn skal senda ríkisstjórnnum allra aðila að Norður-Atlantshafssamningnum endurrit hans staðfest með réttum hætti.

Les Parties au Traité de l'Atlantique Nord, signé le 4 avril 1949 à Washington,

Assurées que l'accession du Monténégro au Traité de l'Atlantique Nord permettra d'augmenter la sécurité de la région de l'Atlantique Nord,

Conviennent ce qui suit :

Article 1

Dès l'entrée en vigueur de ce Protocole, le Secrétaire Général de l'Organisation du Traité de l'Atlantique Nord enverra, au nom de toutes les Parties, au Gouvernement du Monténégro une invitation à adhérer au Traité de l'Atlantique Nord. Conformément à l'Article 10 du Traité, le Monténégro deviendra Partie à ce Traité à la date du dépôt de son instrument d'accession auprès du Gouvernement des Etats-Unis d'Amérique.

Article 2

Le présent Protocole entrera en vigueur lorsque toutes les Parties au Traité de l'Atlantique Nord auront notifié leur approbation au Gouvernement des Etats-Unis d'Amérique. Le Gouvernement des Etats-Unis d'Amérique informera toutes les Parties au Traité de l'Atlantique Nord de la date de réception de chacune de ces notifications et de la date d'entrée en vigueur du présent Protocole.

Article 3

Le présent Protocole, dont les textes en français et anglais font également foi, sera déposé dans les archives du Gouvernement des Etats-Unis d'Amérique. Des copies certifiées conformes seront transmises par celui-ci aux Gouvernements de toutes les autres Parties au Traité de l'Atlantique Nord.

ÞESSU TIL STAÐFESTU hafa undirritaðir fulltrúar, sem hafa til þess fullt umboð, undirritað viðbótarsamning þennan.

Undirritað í Brussel 19. maí 2016.

EN FOI DE QUOI, les plénipotentiaires désignés ci-dessous ont signé le présent Protocole.

Signé à Bruxelles 19 mai 2016.